

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

POROČILO O NAPREDKU SISTEMA TARGET2

Uvod

24. oktobra 2002 je Svet ECB sprejel dolgoročno strategijo za sistem TARGET (TARGET2). Odločitev je bila istega dne predstavljena v sporočilu za javnost in je predvidevala tehnično nadgradnjo sistema TARGET, enotno cenovno strukturo na ravni Eurosistema za notranja in čezmejna plačila ter usklajeno raven storitev. 16. decembra istega leta je bila strategija z dokumentom »TARGET2: načela in struktura« dana v javno razpravo. Povzetek prejetih mnenj je bil objavljen 13. julija 2003.

28. julija 2003 so tri centralne banke, Banque de France, Banca d'Italia in Deutsche Bundesbank, predsednika ECB obvestile, da so pripravljene skupaj oblikovati izhodišča za enotno skupno platformo (ESP, v izvirniku Single Shared Platform - SSP), pri kateri bi uporabile prilagojene elemente svojih obstoječih infrastruktur za sistem TARGET1 in jih dopolnile z nujnimi sprotnimi popravki (t.i. pristop »gradbenih elementov«). Do konca leta 2003 so centralne banke Eurosistema izrazile pripravljenost, da se po nadaljnji razpravi o vprašanih upravljanja, stroškov in financiranja pridružijo ESP. Od takrat je pri razvoju tega projekta Eurosistem gradil na predpostavki, da bo TARGET2 zasnovan kot sistem z enotno platformo.

Pri določitvi tehničnih specifikacij novega sistema so imeli uporabniki možnost, da svoja mnenja posredujejo v razpravi k osnutku splošnih specifikacij (General Functional Specifications – GFS) za ESP. Po razpravi je bila pripravljena končna različica tega dokumenta, ki ga je Svet ECB potrdil 22. julija 2004.

Pričujoče poročilo podrobneje obravnava vrsto vprašanj, ki jih je treba rešiti, preden se vsaka od centralnih bank dokončno odloči glede svojega sodelovanja v ESP. 1. poglavje obravnava vprašanja, ki so povezana s storitvami sistema TARGET2 – združevanje likvidnosti na decentraliziran način, domači računi in poravnava podsistemov. Vprašanja cen sistema TARGET2 so obravnavane v 2. poglavju, 3. poglavje predstavlja proces migracije s starega na novi sistem, 4. poglavje pa prinaša nekaj dodatnih informacij o projektne načrtu za sistem TARGET2.

1. Storitve sistema TARGET2

1.1 Združevanje znotrajdnevne likvidnosti

Združevanje znotrajdnevne likvidnosti preko virtualnega računa (v nadaljevanju: združevanje likvidnosti) bo sodelujočim v sistemu TARGET2 omogočalo, da (nekateri) svoje račune bruto poravnave v realnem času (BPRČ) povežejo v skupino in s tem združijo razpoložljivo znotrajdnevno likvidnost tako, da jo lahko uporabljajo vsi člani določene skupine računov. Tako lahko vsak član skupine računov iz lastnega računa opravi plačila do zneska razpoložljive znotrajdnevne likvidnosti na računih te skupine. Namesto prenašanja likvidnosti na račun, kjer je ta potrebna, bo zanesljiv pravni okvir zagotavljal, da se debetno stanje na enem računu skupine čez dan zavaruje z gotovino, ki je na voljo na drugih računih skupine. Ob koncu dneva bo opravljen postopek izravnave – bodisi ročno s strani upravitelja skupine računov oz. po potrebi samodejno v sistemu – katerega namen bo doseči pozitivno stanje na vseh računih skupine ter tako zagotoviti, da stanje na vseh računih ne preseže dovoljene prekoračitve pozitivnega stanja (če ta obstaja).

Eurosistem poudarja, da se uvedba možnosti znotrajdnevnega združevanja likvidnosti nanaša zgolj na delovanje plačilnih sistemov in ne bo vodila v centraliziracijo izvajanja operacij denarne politike.

1.1.1 Upravljanje likvidnosti

Funkcija združevanja likvidnosti bo prispevala k nemotenemu delovanju sistema TARGET2 in podsistemov, ki poravnava svoje pozicije v sistemu TARGET2. Ker bodo v okviru skupine na voljo vsa likvidnostna sredstva na računih te skupine, se utegne zmanjšati povpraševanje po znotrajdnevnih kreditih. Posledično bo upadlo tudi povpraševanje po zavarovanjih, zmanjšalo pa se bo tudi tveganje zastojev zaradi preobremenjenosti sistema. To bo med drugim omogočilo poravnavo podsistemov, saj bodo njihovi udeleženci imeli dostop do vseh likvidnostnih sredstev, ki so na voljo v določeni skupini računov (kot tudi do dovoljene prekoračitve pozitivnega stanja).

Združevanje likvidnosti delno ločuje upravljanje likvidnosti od upravljanja zavarovanj, saj je likvidnostna sredstva celotni skupini računov mogoče zagotoviti brez premikov zavarovanja, kar za uporabnike sistema TARGET2 pomeni nižje stroške. Poleg tega bo ta funkcija zmanjšala stroške upravljanja večjega števila računov pri eni ali več centralnih bankah in s tem »neutralizirala« droljenje znotrajdnevne likvidnosti, s kakršnim se soočajo banke, ki delujejo v več državah in morajo zato imeti račune pri več centralnih bankah.

1.1.2 Pravna izvedljivost

Združevanje likvidnosti s pomočjo virtualnega računa je v splošnem s pravnega vidika izvedljivo v okviru jurisdikcije ustrezne države članice euro območja. Nacionalna zakonodaja v ustrezni jurisdikciji skoraj vseh centralnih bank bi lahko dopuščala uporabo gotovinskih računov kot oblik zavarovanja. Poleg tega

je v skoraj vseh zadevnih jurisdikcijah gotovinsko bilanco na teh računih v poslovnih knjigah ene centralne banke mogoče uporabiti kot zavarovanje v korist druge centralne banke.

Kar se tiče zavarovanja, ki ga zagotavljajo tretje osebe, lahko tveganje neizvršljivosti sporazuma o zavarovanju na sprejemljivo raven zmanjša sklenitev ustreznega sporazuma med ponudnikom zavarovanja in dolžnikom, čigar dolg je zavarovan. Izjema so začasno le nekatere jurisdikcije izven euro območja.

Potrebna je nadaljnja podrobna analiza in pravna obravnava, da se oblikuje zanesljiv pravni okvir, ki je predpogoj za uvedbo možnosti združevanja likvidnosti. Eurosistem bo prav tako preučil, če so (s pravnega ali političnega vidika) potrebne omejitve za tiste subjekte (npr. podružnice, hčerinska podjetja ali ločene pravne osebe), ki smejo sodelovati v skupini računov.

1.1.3 Računi, ki so primerni za združevanje likvidnosti

Na osnovi podrobne analize (vključno z oceno pravne izvedljivosti) je Eurosistem sklenil, da bo funkcija združevanja znotrajdnevne likvidnosti v ESP omogočena samo za tiste račune BPRČ1 bank euro območja, ki so odprti pri centralnih bankah euro območja.

Vseeno pa bodo vse banke, vključno s tistimi, ki ne bodo mogle uporabljati možnosti virtualnega računa, imele dostop do informacij v konsolidiranih računovodskih izkazih.

1.1.4 Zanimanje uporabnikov sistema TARGET in cene

Uporabniki sistema TARGET so bili obveščeni, da bodo po ocenah skupni letni stroški funkcije zbiranja likvidnosti znašali približno 900.000 EUR. Po prvih rezultatih je anketa med tržnimi udeleženci pokazala, da bi bilo na tej osnovi mogoče združiti med 60 in 120 računi, kar bi za povrnitev stroškov delovanja te funkcije pomenilo letno provizijo med 7.500 EUR in 15.000 EUR za vsak združen račun. Cenik funkcije konsolidiranih računovodskih izkazov bo pripravljen v prihodnjih mesecih.

1.2 Vprašanja glede domačih računov

Eurosistem je obravnaval tudi možnost t. i. »domačih računov«, ki bi se lahko vodili zunaj sistema BPRČ (t.j. zunaj plačilnega modula (Payment Module – PM) platforme ESP). Takšni domači računi se danes uporabljajo predvsem za upravljanje obveznih rezerv, odprtih ponudb in lokalnega zavarovanja za poravnavo gotovinskih dvigov. Poleg tega se uporabljajo tudi za evidentiranje transakcij tistih strank centralnih bank, ki ne (ne morejo) sodelujejo v sistemu BPRČ. V okolju sistema TARGET2 je domače račune mogoče voditi v standardiziranem modulu domačih računov bank (Home Accounting Module – HAM) ali v lastnem sistemu domačih računov poslovnih bank, s katerimi upravljajo nacionalne centralne banke (proprietary home accounting application – PHA).

---

¹ Z izjemo računov oddaljenih udeležencev, ker oddaljeni udeleženci niso upravičeni do znotrajdnevnega kredita iz centralne banke gostiteljice.

Eurosistem je tako sprejel odločitev, da morajo biti transakcije med tržnimi udeleženci in transakcije, ki izhajajo iz poravnave podsistemov, kot tudi plačila, ki so povezana z operacijami na odprtem trgu, v končni fazi poravnane v plačilnem modulu platforme ESP. Ker za te vrste transakcij obstoječa ureditev v nekaterih državah ne dopušča prenosa teh operacij na platformo ESP takoj ob začetku delovanja slednje, je Eurosistem sklenil, da prehodno obdobje za prenos poravnave teh plačil v plačilni modul enotne skupne platforme ESP lahko traja največ štiri leta (od datuma, ko se nacionalna centralna banka vključi v ESP). Kar se tiče podsistemov, bo po pričakovanjih prehod vseevropskih podsistemov na ESP opravljen takoj oz. kmalu zatem, ko na ESP preidejo vse centralne banke. Stanje na tem področju bo Eurosistem ponovno ocenil eno leto po začetku delovanja sistema TARGET2.

Nekatere operacije z lokalno centralno banko (operacije upravljanja z obveznimi rezervami in uporaba odprtih ponudb kot tudi gotovinski dvigi) je glede na izbiro posamezne centralne banke mogoče poravnati bodisi v lokalnem modulu PHA te centralne banke ali pa v platformi ESP (v modulih PM ali HAM).

V skladu s političnimi usmeritvami glede uporabe domačih računov bodo cene za plačila, opravljena preko domačih računov, višje od standardnih cen za te storitve v sistemu TARGET2. Za uporabnike bo takšna cenovna struktura pomenila spodbudo, da skrajšajo prehodno obdobje in čimprej začnejo uporabljati plačilni modul platforme ESP.

1.3 Poravnava podsistemov

Eurosistem se je posvetoval s tržnimi udeleženci, ki so potrdili, da je potrebnih vseh šest modelov poravnave, ki jih za poravnavo podsistemov ponuja ESP (dva za poravnavo v realnem času in štiri za poravnavo v svežnjih) v skladu z opredelitvami v splošnih specifikacijah sistema (General Functional Specifications), saj se vsak uporablja za enega ali več poslovnih namenov. Ti modeli že predstavljajo precejšnjo uskladitev sedanjih oblik delovanja. Poleg tega bo poravnava gotovinskega stanja, ki v TARGET2 prihaja preko podsistemov, opravljena neposredno na računu BPRČ udeleženca v ESP in sicer neodvisno od tega, kje se določen podsistem nahaja. To je pomemben korak v smeri povezovanja in uskladitve tržnih praks.

Glede vprašanja poravnave čez noč zaenkrat ni načrtov, da bi bil sistem TARGET2 odprt tudi ponoči. Vseeno pa je predvideno, da se naslednji poslovni dan sistema TARGET2 začne z vnaprej določenim časovnim oknom po koncu poslovnega dne sistema in zaključku obdelave ob koncu dneva. V tem časovnem oknu bi bila likvidnostna sredstva lahko uporabljena posebej za poravnavo nočnih ciklov podsistemov. Plačilni modul platforme ESP bi se nato ponovno odprl zgodaj in obdelal poravnalne zahteve pomožnih sistemov pred 7.00 zjutraj. Po tem času bi bila likvidnostna sredstva, ki niso bila uporabljena za poravnavo čez noč, ponovno na voljo.

O številnih drugih vprašanjih, ki lahko vplivajo na poravnavo podsistemov (npr. morebitna uskladitev časa poravnave, analiza celotnega likvidnostnega učinka nove ureditve v sistemu TARGET2, politična in strateška vprašanja, ki jih utegnejo sprožiti različni modeli poravnave, dostop oddaljenih udeležencev do

likvidnostnih sredstev, samozavarovanje, dokončnost poravnave itd.) je potrebna nadaljnja razprava in podrobnejša obravnavna, ki je napovedana za prvo polovico leta 2005. Nadaljnja analiza je še posebej pomembna pri vprašanjih, ki so povezana s hkratnim obstojem sistemov poravnave poslov z vrednostnimi papirji, ki so sprejeli drugače modele poravnave (integrirani, vmesniški ali predhodno financirani), kot tudi glede podrobnosti teh posameznih modelov.

2. Cenik

Eurosistem je razdelal metodologijo za možnost dveh različnih načinov plačevanja temeljnih storitev sistema TARGET2, ki bo udeležencem omogočala, da izbirajo med plačilom provizije zgolj za transakcijo in med plačilom nižje provizije za posamezno transakcijo skupaj s provizijo za določeno obdobje. Metodologija predvideva naslednja temeljna načela:

- i. ureditev mora omogočati povrnitev glavnine celotnih stroškov sistema TARGET2;
- ii. najvišja provizija za transakcijo ne sme presegati 0,80 EUR;
- iii. najnižja (mejna) provizija za transakcijo ne sme presegati 0,25 EUR.

Opravljenih je bilo nekaj simulacij, katerih namen je bil preveriti, če so zgornja načela združljiva z ocenami obsega in stroškov sistema TARGET2. Konkretno cenovno strukturo za TARGET2 namerava Eurosistem izdelati v prihodnjih mesecih.

Ob tem velja spomniti, da bo za določene izbirne storitve (npr. združevanje likvidnosti in poravnava transakcij podsistemov) pripravljen ločen cenik.

3. Migracija

Cilj migracije na sistem TARGET2 je vsem udeležencem (centralnim bankam, finančnim institucijam in podsistemom) omogočiti nemoten prehod s sedanjega sistema TARGET na novi sistem TARGET2. Proces zajema uskladitev vseh dejavnosti, ki bodo potekale od takrat, ko bodo razvite tehnične komponente sistema, do prehoda vseh centralnih bank na ESP. Med njimi je najpomembnejši preizkus vseh dejavnosti in organizacija prehoda na TARGET2.

Eurosistem je pretehtal prednosti in slabosti migracije po načelu »velikega poka« v primerjavi s postopno migracijo po »posameznih skupinah držav v časovnih oknih«. Pristop velikega poka pomeni, da bi morale na prvi dan delovanja sistema TARGET2 vse centralne banke in vsi uporabniki sistema TARGET sočasno migrirati na ESP. Z vidika »enakovrednih pogojev za vse« je zaželeno, da so vse funkcije sistema TARGET2 istočasno na voljo za vse udeležence, hkratna migracija vseh uporabnikov iz vseh držav na ESP pa bi lahko ustvarila izjemno veliko projektno tveganje in ne bi dopuščala nikakršne prožnosti pri organizaciji prehoda.

Zato se je Eurosistem odločil za pristop po časovnih oknih za skupine držav, ki bi uporabnikom sistema TARGET omogočil, da na ESP migrirajo v več valovih in po vnaprej določenem urniku. Vsak val bo

sestavljalo več centralnih bank in njihovih bančnih skupnosti. Celoten proces migracije bo potekal več mesecev in v tem času bodo vzporedno obstajale komponente sistemov TARGET1 in ESP. Takšno postopno migracijo v več korakih bo treba organizirati tako, da bo projektno tveganje čim manjše. V tem okviru bo prav tako pomembno v čim večji meri ohraniti enakost pogojev za vse udeležence in zagotoviti čim nižje stroške prehoda za centralne banke in uporabnike sistema TARGET. Čas migracije bo omejen na največ eno leto, vendar pa bi po sedanjih delovnih predpostavki (gl. razdelek 4) moral biti krajši. Poudariti velja, da so drugi s plačilnimi sistemi povezani projekti podobne velikosti (npr. CLS, SWIFTNet) na novo infrastrukturo prav tako migrirali v več korakih.

Eurosistem bo časovna okna za države določil v skladu s poslovnimi potrebami. Cenovna politika v obdobju migracije bo oblikovana potem, ko bodo določena časovna okna za države, njen cilj pa bo zagotoviti čim večjo nevtralnost do vseh uporabnikov.

4. Projektni načrt sistema TARGET2

Na sedanjih stopnjah razvoja projekta so predvideni spodnji ključni datumi. Vsak je odvisen od dokončanja prejšnjih korakov.

Preglednica ključnih datumov v obdobju 2005-2007		
1.	Konec 1. četrtnetja 2005	Končna različica dokumenta s podrobnimi uporabniškimi specifikacijami (User Detailed Functional Specifications - UDFS).
2.	April–december 2005	Zaključek razvoja platforme ESP
3.	Januar–marec 2006	Interno testiranje ESP
4.	April–maj 2006 (pogojno)	Prezemni testi v centralnih bankah
5.	Junij–december 2006 (pogojno)	Uporabniško testiranje za prvo okno skupine držav (sodelujejo lahko tudi uporabniki sistema TARGET, ki bodo migrirali kasneje)
6.	December 2006	Poskusno delovanje v dejanskem produkcijskem okolju
7.	Januar 2007	Delovanje v živo za prvo skupino držav
8.	Januar–september 2007	Uporabniško testiranje, poskusno delovanje v živo itd. ter delovanje v živo za naslednje države na urniku

© Evropska centralna banka 2005

Naslov: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt na Majni, Nemčija

Poštni naslov: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany

Telefon: +49 69 13 44 0

Spletna stran: <http://www.ecb.int>

Faks: +49 69 13 44 6000

Teleks: 411 144 ecb d

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje za izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno ob navedbi vira.

As at January 2005.

ISBN 92-9181-573-X (tiskana izdaja)

ISBN 92-9181-574-8 (elektronska izdaja)